

Kdo rozhodne o „ukončení života“

PŘÁVO NA (NE)LÉČENÍ Za měsíc půjde do vlády zákon, který lidem umožní sepsat si předem přání, zda v případě, kdy o sobě člověk nemůže rozhodovat sám, ho mají lékaři držet na přístrojích, nebo ne. Podle průzkumu tuto možnost polovina veřejnosti vítá.

Praha - Zkuste se vžít do situace ženy, které zazvoní policisté u dveří a oznámí jí, že její muž měl autonehodu a leží v nemocnici v kómatu.

Běží týden za týdnem a on se neprobírá. Chybí mu půlka těla a žije jen díky přístrojům, které za něj dýchají. A i kdyby se někdy probral, je jisté, že jeho mozek je nenávratně poškozený. Žena tak má manžela, který sice ještě žije, ale prakticky je mrtvý.

Kdo rozhodne o tom, že se jeho tělo odpojí od přístrojů? A kdy?

Pokud by tento muž předem sepsal dokument living will, tedy vyjádřil přání, kdy chce žít a za jakých okolností jej už mají lékaři odpojit od přístrojů, usnadnil by situaci své rodině i lékařům.

Právě s takovým přáním pacienta, které by měli lékaři respektovat, počítá nový zákon o zdravotních službách.

Lékaři jsou na rozpacích „Myslím si, že pacient nedokáže určit hranici, za kterou mu už nemůže medicína pomoci,“ říká Jan Pirk, kardiolog z Institutu klinické a experimentální medicíny.

„My se snažíme bojovat o život každého pacienta, dokud je naděje, že ho lze zachránit. Setkal jsem se s pacientem, který vypadal, že během několika hodin zemře, byl napojen na přístroje a později se probral a žil normální život,“ říká Pirk.

Kdo tedy dnes má v rukou rozhodnutí o životě a smrti pacienta? Když lékaři rozhodují o ukončení léčby pacientů na přístrojích, musí se k tomu sejít celé konzilium a prošetřit zdravotní stav člověka po všech stránkách.

Pak se sepíše zvláštní protokol, který stanoví, že se v případě srdeční zástavy nebude tento pacient resuscitovat. A dřív nebo později dojde k situaci, že pacientovi srdce selže.

Problém však je, pokud jsou pacienti v kómatu. O ukončení léčby těchto lidí směřjí lékaři rozhodnout jen ve chvíli mozkové smrti. Tedy když už mozek není zásobený krví. Pokud však pacient dostává všechny potřebné léky a nemocnice se o něj stará, může „žít“ na přístrojích i léta.

A to je potíže. V českých nemocnicích je podle odhadu lékařky Jarmily Drábkové z nemocnice v Motole několik desítek pacientů, kteří už měsíce žijí v kómatu. Jejich léčba stojí statisíce, protože dostávají léky na ředění krve, na tlak, výživu, přístroje za ně dýchají, léčí se jim proleženiny... Ovšem nikdo nedokáže říct, zda se proberou. Jejich rodiny nemohou dědit ani rozhodovat o majetku či podnicích příbuzného.

„Zvažovalo se, že by se pro tyto lidi, kterých může být asi sedmdesát, vyčlenila speciální nemocnice, kam by se soustředili,“ řekla Drábková. „Nakonec se od toho upustilo, protože by to znamenalo, že řada příbuzných by musela na návštěvy dojíždět přes půl republiky.“

V těchto případech může dokument living will pomoci nejen příbuzným, ale i lékařům samotným.

„V zahraničí jsou tyto dokumenty běžné. Třeba v Missouri mají pro pacienty modelový dotazník, kde si člověk zaškrtnává, co si přeje, aby se s ním dělo v okamžicích, kdy o sobě není schopen rozhodovat sám,“ říká právník Ondřej Dostál, který se věnuje zdravotnictví. „Je dobře, že jdeme podobnou cestou.“

Kardiolog z Ústřední vojenské nemocnice Richard Češka říká, že pacient by takové právo mít rozhodně měl. „Osobně jsem zastáncem eutanazie a takováto možnost je prvním krůčkem k ní,“ říká.

To však ministerstvo zdravotnictví nerado slyší. „Ne, ani podle nového zákona lékař nesmí udělat nic aktivního, co by vedlo k ukončení života,“ říká náměstkyně ministra Markéta Hellerová.

Jenže: v zákoně tato věta zní tak, že lékař nemá respektovat přání pacienta zemřít, pokud jej nabádá k takovým postupům, které vedou bezprostředně k aktivnímu ukončení života. „Což by se dalo vykládat i tak, že uspíšení smrti, třeba podáním velkých dávek morfia, je v pořádku,“ upozorňuje Ondřej Dostál na jeden z možných sporných bodů zákona.

***

„Myslím si, že pacient nedokáže určit hranici, za kterou mu už nemůže medicína pomoci.“
kardiolog Jan Pirk

*** Pro a proti**

Co přinese chystaný zákon
Pozitiva pacient bude mít díky dokumentu living will právo rozhodovat o sobě předem pro chvíle, kdy toho nebude schopen lidé s vážnou nemocí, kteří vědí, že dříve nebo později skončí bezmocní, mohou dopředu říct, jaké zdravotní služby chtějí a co ne (jít do ústavu), až nemoc postoupí natolik, že nebudou moci rozhodovat sami
dokument dodá právní jistotu lékařům ve chvílích, kdy rozhodují o tom, jestli pacienta od přístrojů odpojit, či ne
zákon umožní lékařům říct ne, pokud bude přání pacienta v rozporu s jeho svědomím. Lékař bude moci pacienta předat do jiného zařízení
Co je kontroverzní?
lékaři budou povinni respektovat přání pacienta, jak s ním má být nakládáno, ale nikdo lékařům nedává za povinnost zjistit si, jestli pacient dokument living will podepsal
stejně tak zákon neřeší, co se bude dít ve chvíli, kdy lékaři o takovém přání vědět nebudou a zachovají se v rozporu s ním - například odpojí pacienta od přístrojů, ač si přál být připojen. To už mohou příbuzní žalovat.
zákon říká, že přání pacienta nelze respektovat, pokud nabádá k takovým postupům, které vedou bezprostředně k aktivnímu ukončení života. Jenže právní výklad pak může znít, že uspíšení smrti třeba za pomoci velkých dávek morfia by možné bylo.

O autorovij LENKA PETRÁŠOVÁ, s přispěním Lenky Veselé

Autor: LENKA PETRÁŠOVÁ

[vytisknout](#)
[e-mailem](#)
[na mobil](#)

---

copyright: MAFRA a.s. - MF DNES - iDNES